

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Jak žalovat na zaplacení úroků z prodlení

Výši zákonných úroků z prodlení stanoví s účinností od 15. července 1994 nařízení vlády č. [142/1994](#) Sb., s účinností od 28. dubna 2005 ve znění nařízení vlády č. [163/2005](#) Sb., s účinností od 1. července 2010 ve znění další novely, a to nařízení vlády č. [33/2010](#) Sb.

- Před 15. červencem 1994 činily úroky z prodlení (*dle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. [45/1964](#) Sb., v tehdy platném znění*), 3 % ročně; šlo o pevnou sazbu, která nebyla odvozována od žádné sazby České národní banky.
- Od 15. července 1994 do 27. dubna 2005 výše úroků z prodlení činila ročně dvojnásobek diskontní sazby stanovené Českou národní bankou a platné k prvnímu dni prodlení s plněním peněžitého dluhu. Procentní sazba úroků zůstávala pro konkrétní případ (započatého a trvajícího) prodlení stejná, i když se později změnila diskontní sazba ČNB.
- Od 28. dubna 2005 do 30. června 2010 výše úroků z prodlení odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o sedm procentních bodů.[1] V každém kalendářním pololetí, v němž trvá prodlení dlužníka, byla a je (a jde-li o prodlení započaté do 30. 6. 2010 včetně stále bude) výše úroků z prodlení závislá na výši repo sazby stanovené Českou národní bankou a platné pro první den příslušného kalendářního pololetí. Procentní sazba úroků se tedy event. změnila, mění a bude měnit vždy k 1. lednu a 1. červenci kalendářního roku. (Při vzniku prodlení se výše úroku z prodlení neodvívá od repo sazby platné v první den prodlení, ale od repo sazby, která platila pro první den toho kalendářního pololetí, v němž prodlení nastalo.)
- Od 1. července 2010 výše úroků z prodlení odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou pro poslední den kalendářního pololetí, které předchází kalendářnímu pololetí, v němž došlo k prodlení, zvýšené o sedm procentních bodů. Procentní sazba úroků zůstává a bude zůstávat pro konkrétní případ (započatého a trvajícího) prodlení stejná, i když se později změnila repo sazba ČNB. (Při vzniku prodlení se výše úroku z prodlení neodvívá od repo sazby platné v první den prodlení, ale od repo sazby, která platila pro poslední den toho kalendářního pololetí, které předchází kalendářnímu pololetí, v němž prodlení nastalo.)[2]

Za platnosti a účinnosti nařízení vlády č. [142/1994](#) Sb. tak byly zavedeny postupně tři rozdílné právní úpravy a mechanismy výpočtu úroků z prodlení. Přitom všechny jsou současně uplatňovány v praxi. Je třeba vzít v potaz, že dlužné částky nejsou v praxi soudně vymáhány bezprostředně poté, co dlužník neplní své povinnosti dobrovolně a ocitne se v prodlení; že nikoliv nevýznamnou dobu trvá nalézací soudní řízení, z něhož (resp. než z něho) vzejde pravomocné a (exekučně) vykonatelné rozhodnutí ukládající dlužníkovi zaplacení dlužné částky včetně úroků z prodlení; že další čas uplyne, než jsou dlužné částky – včetně úroků z prodlení – vymáhány exekučně; úroky z prodlení jsou proto vyčíslovány obvykle zpětně – často za časově poměrně vzdálené období.

Přechodná ustanovení novel

S ohledem na to, že byl opakovaně podstatným způsobem změněn mechanismus výpočtu úroků z prodlení, je třeba přesně rozlišovat, kdy k prodlení došlo, a věnovat maximální pozornost

přechodným opatřením, aby úroky byly počítány správným způsobem:

- Došlo-li k prodlení s plněním peněžitého dluhu před 15. 7. 1994, řídí se výše úroků z prodlení ode dne 15. 7. 1994 nařízením vlády č. [142/1994](#) Sb., v původním znění; [3] výše (procentní sazba) úroků z prodlení se nemění, zůstává stejná po celou dobu (započatého a trvajícího) prodlení.[4]
- Výše úroků z prodlení, k němuž došlo přede dnem 28. 4. 2005, tedy ode dne 15. 7. 1994 do 27. 4. 2005, se řídí nařízením vlády č. [142/1994](#) Sb., v (původním) znění před 28. dubnem 2005; [5] výše (procentní sazba) úroků z prodlení se nemění, zůstává stejná po celou dobu (započatého a trvajícího) prodlení.
- Výše úroků z prodlení se řídí nařízením vlády č. [142/1994](#) Sb., ve znění nařízení vlády (novely) č. [163/2005](#) Sb., nastalo-li prodlení s plněním peněžitého dluhu ode dne 28. 4. 2005 do 30. 6. 2010; [6] výše (procentní sazba) úroků z prodlení zprvu použitá pro daný případ prodlení se případně mění.
- Výše úroku z prodlení se řídí nařízením vlády č. [142/1994](#) Sb., ve znění nařízení vlády (novely) č. [33/2010](#) Sb., nastalo-li prodlení s plněním peněžitého dluhu ode dne 1. 7. 2010; výše (procentní sazba) úroků z prodlení se nemění, zůstává stejná po celou dobu (započatého a trvajícího) prodlení.

Určující - pro výběr správného mechanismu počítání úroků z prodlení - je první den prodlení, nikoliv období trvání (období, kdy trvalo) prodlení. Ostatně to potvrzuje i názor Nejvyššího soudu ČR, který ve svém rozhodnutí ze dne 5. 4. 2000, spis. zn. 25 Cdo 213/2000 uzavřel: „*Pro stanovení výše úroků z prodlení podle nařízení vlády č. [142/1994](#) Sb. není rozhodující, od kterého data věřitel úroky požaduje, nýbrž den, kdy se dlužník dostal do prodlení.*“

Od prvního do posledního dne prodlení

Úrok z prodlení přísluší za dobu od prvního dne prodlení dlužníka (t.j. ode dne následujícího po dni (splatnosti), kdy (v němž) mělo být nejpozději zaplacen), do uspokojení pohledávky věřitele, tedy do dne zaplacení včetně. Nejvyšší soud ČR ve svém rozsudku spis. zn. 33 Cdo 1450/2008, ze dne 31. 8. 2009 uzavřel: „*Až den, v němž peněžitý dluh splněním zanikl, je posledním dnem prodlení, a proto je dlužník povinen ještě i za tento den zaplatit věřiteli úroky z prodlení.*“

Při sestavování žalobních návrhů, jakož i v dalším průběhu soudního řízení, je třeba věnovat náležitou pozornost a péči formulaci žalobního petitu (navrhovaného výroku soudu), pokud jde o přiznání (vymáhání) úroků z prodlení. Navrhují (doporučuji) následující znění požadovaných deklaratorních výroků rozhodnutí soudů (žalobních petitů):

Při prodlení se zaplacením peněžité částky vzniklém (započatém) do 27. 4. 2005:

1. „Žalovaný je povinen zaplatit žalobci částku Kč s % (dvojnásobek diskontní sazby ČNB ke dni, v němž byl žalovaný prvně v prodlení) úroků z prodlení p. a. (ročně) od (první den prodlení žalovaného) do zaplacení, to vše do tří dnů od právní moci rozhodnutí.“

2. "Žalovaný je povinen zaplatit žalobci částku Kč s úroky z prodlení ve výši stanovené nařízením vlády č. [142/1994](#) Sb., ve znění účinném do 27. dubna 2005, od do zaplacení, to vše do tří dnů od právní moci rozhodnutí."

Při prodlení se zaplacením peněžité částky vzniklém (započatém) od 28. 4. 2005 do 30. 6. 2010:

1. „Žalovaný je povinen zaplatit žalobci částku Kč s % (repo sazba ČNB k prvnímu

dni kalendářního pololetí, v němž byl žalovaný prvně v prodlení, zvýšená o sedm procentních bodů) úroků z prodlení p.a. (ročně) od (první den prodlení žalovaného) do (poslední den prvního kalendářního pololetí prodlení žalovaného, tj. 30. 6., 31. 12.) a dále s úroky z prodlení ve výši, která odpovídá ročně výši repo sazby stanovené ČNB, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí, v němž trvá prodlení žalovaného, zvýšené o sedm procentních bodů, od(první den následujícího kalendářního pololetí prodlení žalovaného, tj. 1. 1., 1. 7.) do zaplacení; to vše do tří dnů od právní moci rozhodnutí."

2. "Žalovaný je povinen zaplatit žalobci částku Kč s úroky z prodlení ve výši stanovené nařízením vlády č. [142/1994](#) Sb., ve znění nařízení vlády č. [163/2005](#) Sb., účinném do 30. 6. 2010, od do zaplacení, to vše do tří dnů od právní moci rozhodnutí."

Při prodlení se zaplacením peněžité částky vzniklé (započaté) od 1. 7. 2010:

1. „Žalovaný je povinen zaplatit žalobci částku Kč s % (repo sazba ČNB k poslednímu dni kalendářního pololetí, které předchází kalendářnímu pololetí, v němž byl žalovaný prvně v prodlení, zvýšená o sedm procentních bodů) úroků z prodlení p.a. (ročně) od (první den prodlení žalovaného) do zaplacení; to vše do tří dnů od právní moci rozhodnutí."

2. "Žalovaný je povinen zaplatit žalobci částku Kč s úroky z prodlení ve výši stanovené nařízením vlády č. [142/1994](#) Sb., ve znění nařízení vlády č. [163/2005](#) Sb. a nařízením vlády č. [33/2010](#) Sb. od do zaplacení, to vše do tří dnů od právní moci rozhodnutí."

Lze navíc doporučit před vyhlášením rozhodnutí soudu prvního stupně specifikovat (konkretizovat) dosavadní - k příslušnému dni dospělé úroky z prodlení konkrétní (vypočtenou) částkou.

Richard W. Fetter

[1] Příslušný právní předpis (nařízení vlády č. [142/1994](#) Sb., v platném znění) používá termínu (pojmu) „repo sazba“, zatímco ve finanční praxi (a taktéž v dokumentech České národní banky) se užívá výrazu „2T repo sazba“ (limitní sazba pro dvoutýdenní repo operace České národní banky).

[2] Na www.epravo.cz viz např. Novák, R.: 64247. Nová právní úprava zákonných úroků z prodlení >>> [zde](#) .

[3] Viz ust. § 3 a 5 nařízení vlády č. [142/1994](#) Sb.

[4] Z judikatury:

Z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 20. 7. 2005, spis. zn. 33 Odo 754/2004: „Rozhodnutí, jímž byl k jistně přisouzen úrok z prodlení podle § 1 odst. 1 vyhlášky č. [45/1964](#) Sb., nepředstavuje překážku věci rozsouzené pro nárok na rozdíl mezi tímto úrokem a úrokem z prodlení z téže jistiny stanoveným podle § 1 nařízení vlády č. [142/1994](#) Sb. za dobu po účinnosti tohoto nařízení.“

[5] Viz ust. čl. II a III nařízení vlády č. [163/2005](#) Sb.

[6] Viz ust. čl. II a III nařízení vlády č. [33/2010](#) Sb.

Další články:

- [K průlomovému rozhodnutí NS ČR ve věci práv dlužníků ze vztahů zajištěných finančními zárukami](#)
- [NSS sjednotil judikaturu ve věci odvodu za porušení dotačních pravidel](#)
- [Formální náležitosti zastoupení v daňovém řízení v kontextu rozsudku Nejvyššího správního soudu, čj. 4 Afs 353/2018-37, ze dne 18. února 2019](#)
- [Jak se připravit na daňovou kontrolu z finančního úřadu](#)
- [Nespoutaný blockchain nebo virtuální El Dorado neomezených možností. Kolizně-právní kontext](#)
- [Zásadní změna v rozdělování zisku u akciové společnosti](#)
- [Základní zásady daňového řízení](#)
- [Získávání informací správcem daně v rámci vyhledávací činnosti](#)
- [Sankce po ukončení daňové kontroly při doměření daně](#)
- [Změna zdanění drobných přívýdělků: Přiblížení výše částky pro uplatnění srážkové daně částce rozhodné pro účast na nemocenském pojištění](#)
- [Pobídky ve světle regulace distribuce finančních produktů](#)